

Surpriza unei bibliografii *

Dr. H. C. Iurie COLESNIC

Abstract:

Paradoxal, un poet avangardist în esență, cu o profundă subtilitate intelectuală, cu un talent literar veritabil, a acceptat să rămână într-un teritoriu ocupat în speranța că numai în URSS talentul lui avangardist va fi apreciat pe merit. La o adică, dacă ar fi să judecăm liber, Al. Robot a fost cea mai elementară victimă intelectuală a propagandei comuniste. El nici nu-și imagina că scrisul lui rafinat va fi contrapus literaturii moldovenești din Transnistria, ce-l avea ca exponent de frunte pe Leonid Corneanu.

„Bun versificator [...] cu strofe căzând în valuri ca niște mătăsuri grele. Fondul însă ușor mistificat. Senzualitate (uneori obscenități) balltazariene, tradiționalisme Pillat-Voronca, puse într-un hermetism barbican galopant, lipsit de orice ciment intelectual [...]

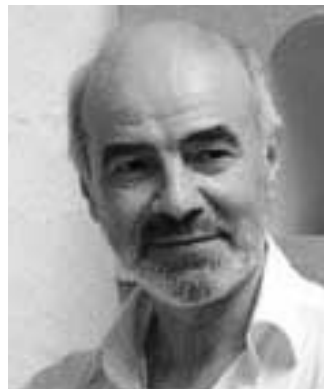
O mare promisiune erau versurile pastorale, pe care le hrănea ereditatea biblică a poetului...”

Lucrările lui au fost publicate începând cu anii '60, când a apărut o tradiție de a aduce la lumină operele scriitorilor morți în război, dispăruți prematur din circuitul literar. Dar și atunci, la acea primă selecție făcută de Simion Cibotaru, cu toate restricțiile cenzurii, Al. Robot a apărut ca un poet profund original, ca o voce distinctă în toată poezia noastră.

Alexandru Robot este numele literar al lui Alter Rotmann, poetul care s-a născut la București, la 15 ianuarie, 1916, în familia lui Carol Rotmann, fost meșteșugar ajuns funcționar comercial, și Toni Israel, iar în luna iulie 1941, odată cu începerea războiului, a fost dat dispărut, fiind înrolat în Armata Roșie.

A cunoscut Basarabia din întâmplare. L-a găsit la București, ziaristul Al. Terziman, specializat în lansarea unor publicații basarabene, simpatizant al URSS și mort în GULAG. Acesta l-a și angajat la noua publicație *Gazeta Basarabiei*.

* Despre poetul Alexandru Robot vezi partea I a articolului „Sunt poeți care trăiesc din poezie și sunt poeți care trăiesc pentru poezie” de Iurie Colesnic în revista „Magazin bibliologic”, nr. 1/4, 2014, p.163-174.

Abstract:

Paradoxically that an avant-garde poet in essence, with a deep intellectual subtlety and a genuine literary talent, had decided to remain at the occupied territory in a hope that only in the USSR merits of his avant-garde talent would be appreciated. After all, if we were to judge clearly, Al. Robot was a most elementary intellectual victim of communist propaganda. He couldn't imagine that his refined letters would be counteracted to Moldavian literature from Transdnier, in the forefront with Leonid Corneanu.

His works were first published in 1960s where it became a tradition to bring to light works of authors who died at war or went untimely from the literary round. And even then, in that first selection made by Simion Cibotaru, affected by censorship, Al. Robot appeared as a profoundly original poet, a very special voice in a whole our poetry.

Al. Robot avea vreo 19 ani când a venit la Chișinău, unde s-a integrat în viața de provincie.

Este greu de înțeles ce l-a făcut pe acest tânăr bucureștean, născut într-o familie cu preocupări comerciale, să vină în 1935 la Chișinău, unde mediul literar era foarte modest, unde presiunea asupra basarabenilor în problema limbii române era foarte acută, unde se cerea ca tot ce este politic să nu aibă influențe de stânga, căci se bănuia că Basarabia este bolșevizată.

„Cu Alexandru Robot am fost coleg de redacție la un ziar provincial. De multe ori, cu o cafea dinainte și o țigară fumegândă,

stăteam ore întregi la taifas.

Nu, nu era prea vorbăreț, dar ceea ce spunea, avea miez și adâncime. Uneori se plângea că a ajuns slugă la stăpân, că robește atât pentru alții, dar de cele mai multe ori blestema stările sociale din acea vreme, și îndeosebi faptul că un poet ori prozator, în loc să scrie poezii, nuvele sau romane, este silit să robotească la fițuici de scandal, la reviste științifice sau la buletine municipale, pentru a-și câștiga o biată bucată de pâine.

Nu era mulțumit de munca pe care o presta și, ca cel mai evident manifest în acest sens, în cei doi sau trei ani cât a rămas în acel colț de țară și cu toate că a lucrat la două ziare locale, nu știi ca Al. Robot să fi semnat două sau trei articole.

Fuse adus în „orașu-n care plouă de trei ori pe săptămână” de către Al. Terziman, un adevărat lup de mare în presa vremii. Sfătuit de acesta sau poate din prea mult respect pe care i-l păstra, Al. Robot muncea din greu și mult, muncea conștiincios și cu râvnă. Citea tot materialul primit de la redacție, tăia ceea ce era potrivit, tăind din el sau adăugând ca să-i dea o formă cât de cât publicabilă.

Tot el se îngrijea de paginația gazetei, de caracterul literar cu care trebuia culeasă o știre sau alta, dar partea cea mai ingrătă și respingătoare a meseriei de gazetar era aceea că în atribuția lui de secretar de redacție cădeau și articole redacționale, așa-zise de fond, care se publicau în prima pagină și care elogiau o anumită dată istorică, o zi națională sau un eveniment politic mai important.

Aceste articole nu prea soseau de afară, de la corespondenți și colaboratori, silindu-l pe bietul secretar de redacție să le meșteșugărească el, ceea ce Al. Robot făcea prompt și conștiincios.

Din pricina aceasta eu îi aruncam câte o înțepătură de viespe, căci, deși nu semna cu numele lui aceste articole, în josul lor punând inițialele gazetei sau, pur și simplu, Redacția, el totuși le scria cu patos patriotard, venind în conflict flagrant cu celălalt Al. Robot, cel care deplângea că a ajuns slugă la stăpân și care blestema stările sociale din acea vreme.

Aveam impresia că dualitatea aceasta era o stare în care se complăcea.

Eu nu porneam cu înțepăturile de viespe

de la cine știe ce principiu sănătos sau de la vreo cauză mai nobilă, nu; dimpotrivă, o făceam de milă, pentru că Al. Robot era așa de slab și sfrijit, încât munca aceea de adevărat robot nu-l putea duce la ceva bun.

Nu avea pe nimeni în acel colț de țară și nici nu-l ispитеau petrecerile, chefurile, cu toate că era la vârsta când un om face toate nebuniile.

Am încercat de mai multe ori să-l scot din vizuina lui, să-l atrag în vreo escapadă, dar nu s-a lăsat ispitit.

Când a început să se profileze la orizont spectrul războiului, ne-am trezit amândoi în București. Elementele politice luau amploare și nu prevesteau nimic bun.

Un cumplit semn de întrebare atârna deasupra întregii lumi, iar manifestațiile paramilitare se înmulțeau ca ciupercile după ploaie. Lumea, strâmtorată, săracă și alarmată, căuta zadarnic un deznodământ fericit.

Cel de-al Doilea Război Mondial se făcea simțit de la o zi la alta, bătea din ce în ce mai insistent la fiecare poartă, prevestind domina lui întunecată și sângeroasă.

Într-o zi din acestea, l-am întâlnit pe Al. Robot pe bulevard, colț cu Berzoianu, în dreptul unei cafenele, cu ochii lui mari, neastâmpărați, întrebându-mă: „Ce fac, mă? Ce fac?”

I se citea pe față o stare de groază, stăpânit fiind de un cutremur nervos, răpus de evenimentele de la orizont: „Ce fac, mă?” era întrebarea care îl chinuia cumplit.

Până la urmă, soluțiile pe care le-a avut, a rămas să le aleagă: să plece sau să rămână în țară. Rămânând, își primejduia viața. Plecând, fără un ban într-o lume străină și necunoscută, era și mai cumplit. De aici se năștea acea aprigă întrebare: „Ce fac, mă?”

Înțelegând ce-mi cerea, mi-am dat seama că nici Dumnezeu din cer, dacă ar fi coborât atunci pe pământ, n-ar fi fost în stare să-i dea o povață.

Al. Robot, ca muți alții, se găsea în fața celei mai grele clipe din viață.

I-am spus cu sinceră și adâncă durere: „Să faci, Alexandru., ceea ce te îndeamnă conștiința.”

Peste o zi sau două, am aflat de la prietenii comuni, că Al. Robot plecase din țară.

Târziu, foarte târziu, după ce se potoli-

se marele pârjol, s-a zvonit că Al. Robot a pierit în crâncenul război, pe frontul Odesei, luptând cu arma în mână de partea sovieticilor.”

(Dominte Timonu, „Scară din umbră și lumină”, Chișinău 2008, pag. 201-203)

Al. Robot, angajat la *Gazeta Basarabiei*, a fost și a rămas a fi un publicist de stânga. Era foarte harnic, a colindat ținutul în lung și-n lat, lăsând impresii foarte frumoase și mărturii literare și despre Vâlkov cu pescarii săi lipoveni, și despre Bugaz, și despre Chișinăul cuprins de fierberea procesului antifascist al lui P. Constantinescu-Iași.

Redacția era locul unde își trăia în mare parte viața și viziunea unei redacții din acele vremuri, redacție schițată cu o mare doză de ironie și adevăr, devine ca un scenariu de film pentru zilele noastre. Fin psiholog, umorist înăscut și un mânuitor de condei cum rar se întâlnește.

O temă preferată de Al. Robot a fost portretizarea unor personalități ale epocii: balerina Ana Pavlova, balerinul Nijinski, cântăreața Maria Cebotari, scriitorii: Luigi Pirandello, Serghei Esenin, Edgar Poe, B.P. Hasdeu, Liviu Rebreanu, George Topârceanu, Panait Istrati ș.a.

Interviul cu Maria Cebotari a avut un destin aparte. Publicat în numărul din 6 iunie 1936 în *Gazeta Basarabiei*, a fost republicat de către cercetătorul Simion Cibotaru în revista *Cultura* din 4 februarie 1967, dar cu omisiunile făcute de cenzură. În original interviul intitulat *De vorbă cu Maria Cibotaru, basarabeană de origine, celebră azi în Europa*.

Paradoxal, un poet avangardist în esență, cu o profundă subtilitate intelectuală, cu un talent literar veritabil, a acceptat să rămână într-un teritoriu ocupat în speranța că numai în URSS talentul lui avangardist va fi apreciat pe merit. La o adică, dacă ar fi să judecăm liber, Al. Robot a fost cea mai elementară victimă intelectuală a propagandei comuniste. El nici nu-și imagina că scrisul lui rafinat va fi contrapus literaturii moldovenești din Transnistria, ce-l avea ca exponent de frunte pe Leonid Corneanu.

Registrul lui tematic după revenirea în Basarabia, după 28 iunie 1940, este pur și

simplicul uluitor. N-a rămas nimic din poetul de odinioară și redescoperim un stihuitor înregimentat în propagarea noii ideologii: *Roadă nouă, Moldova, Întâiul colhoz, Cântecul Patriei, Tinerețe sovietică, Primăvară colhoznică, Kotovski la Nistru, Serghei Lazo, Balada morții lui Tkacenko ș.a.*

El vedea URSS-ul cu optica împrumutată de la Alexandru Sahia, ziarist și militant comunist, despre a cărui carte interzisă de cenzură URSS *azi* a publicat o recenzie-recomandare în revista *Reporter* (nr. 84-85, 7 noiembrie 1935).

Mai ales că în 1941 apare *Istoria literaturii române de la origini până în prezent* a lui George Călinescu, în care Al. Robot este prezentat amplu în capitolul dedicat autorilor *dadaști, suprarealiști, hermetici*, adică exact acei scriitori care nu cadrau cu ideologia proletcultistă promovată acerb de sovietici. Criticul G. Călinescu descoperă în opera lui momente revelatorii și afinități literare: „*Bun versificator [...] cu strofe căzând în valuri ca niște mătăsurii grele. Fondul însă ușor mistificat. Senzualitate (uneori obscenități) balltazariene, tradiționalisme Pillat-Voronca, puse într-un hermetism barbarian galopant, lipsit de orice ciment intelectual [...]*”

O mare promisiune erau versurile pastorale, pe care le hrănea ereditatea biblică a poetului...” (pag. 902).

Cadrul analizei critice poate fi completat și cu alte nume de referință: Eugen Lovinescu scrie despre el în *Istoria literaturii române contemporane* (București, 1938), Perpessicius îi dedică pagini în vol. IV de *Mențiuni critice* (București, 1938). Creația lui o sintetizează și un alt critic, I. Negoieșcu, în *Istoria literaturii române* (București, 1991) ș. a.

Și acest poet rafinat și străin de orice demers ideologic vine la Chișinău după 28 iunie, 1940.

Întotdeauna am încercat să înțeleg această tendință a unor creatori de a găsi un spațiu ideal, unde li s-ar permite nestingherit să creeze și să se afirme. Eu cred că acest spațiu există numai în visurile poezilor, fiindcă orice societate preferă să țină și să controleze foarte rigid cadrul de expresie, fie politic, fie poetic.

Între multele texte eseistice risipite în publicațiile basarabene sunt unele de-o puritate primară. Sunt mici bijuterii literare, care pot fi incluse în orice manual școlar, în orice carte antologică.

Tableta *Mărțișoare* eu o văd ca pe o perlă, ca pe o mostră de scriitură poetică:

Viața cotidiană era apăsătoare pentru el. Fuse înrolat în armata română de două ori. Prima oară l-au întors la vatră din cauza condițiilor fizice. A doua oară și-a satisfăcut serviciul militar la București, cu toate umilințele inerente militariei. Fosta lui soție, Ana Lozovaia, într-un interviu acordat jurnalistului Gheorghe Budeanu, mărturisește: „*Serviciul în armată îl chinuia. O simplă însărcinare – să măture curtea cazarmii – n-a executat-o la nivel (oare cum putea el să măture exemplar, dacă nici mătura măcar nu știa s-o țină în mână?) și fu pălmuț fără milă*” (Gheorghe Budeanu, *Portrete pe muchie de secol*, Chișinău, 2013).

Un caz aproape similar. Basarabeanul și omul cărții Alexandru David, tatăl pictorului Aurel David, s-a sinucis din cauza umilințelor la care a fost supus pe când își satisfăcea serviciul militar.

Vestea că rușii au ocupat Basarabia l-a făcut să părăsească garnizoana din București și l-a adus prin greutăți la Chișinău.

Era în armată, era caporal. A fost scos în fața frontului și a fost degradat ca unul care a încălcat statutele militare.

Credea sincer într-un viitor luminos descris de presa din URSS.

Dar ideea lui Al. Robot de a se regăsi în noul sistem era steapă de la bun început, era o amăgeală. Deși începuturile, așa cum le descrie fosta lui soție, erau promițătoare:

„*Unde-i astăzi Piața Biruinței, pe atunci se afla Casa Eparhială, iar în ea – o cafenea. Cafeneaua începu să servească drept loc de întâlnire pentru scriitorii și ziariștii rămași în Chișinău sau sosiți de curând. Acolo se legau cunoștințe, se discuta despre viața nouă, se trasau planuri de creație. Uneori, îl însoțeam și eu pe Al. Robot. La cafenea îl vedeam glumind în vecinătatea lui Meniuc, Costenco, Istru...*

La sfârșitul lui aprilie 1941, la Uniunea Scriitorilor din Moldova a avut loc o serată de creație a lui Al. Robot. În cadrul ei au

vorbit mai mulți scriitori, apreciind creația poetului de 25 de ani. Au vorbit frumos Costenco, Bucov, Istru, Corneanu, Vetrov și alții. După serata aceea, la 12 mai Al. Robot a fost primit în rândurile scriitorilor sovietici. A fost anul lui de bucurie, dar...” (Gheorghe Budeanu, *Portrete pe muchie de secol*, Chișinău, 2013).

Lucrările lui au fost publicate începând cu anii '60, când a apărut o tradiție de a aduce la lumină operele scriitorilor morți în război, dispăruți prematur din circuitul literar. Dar și atunci, la acea primă selecție făcută de Simion Cibotaru, cu toate restricțiile cenzurii, Al. Robot a apărut ca un poet profund original, ca o voce distinctă în toată poezia noastră.

Ani de zile am locuit în aceeași curte cu fosta lui soție, fără să bănuiesc cine este. Îmi părea o bătrânică foarte simpatică și inteligentă, dar mai bătrână decât veacul și simpatizată doar de pisicile ei. Gheorghe Budeanu a făcut un material frumos cu această femeie și cred că, prin ceea ce a mărturisit ea la sfârșitul vieții, nu numai că a întregit portretul poetului Alexandru Robot, dar a sporit și enigma care mai planează asupra acestui poet.

Evident că dispariția acestui poet a fost și rămâne pentru mine ca o enigmă. A apărut din București și a murit undeva lângă Odesa.

Martor al plecării lui în necunoscut a fost scriitorul David Vetrov:

„*Pe la sfârșitul lunii iulie 1941 eram la Odesa. Într-o zi, am văzut pe strada care ducea spre port o coloană mare de soldați. M-am dat în lături. Deodată, aud că unul dintre ostași mă strigă pe nume. Era Al. Robot. Am alergat la el și am însoțit coloana de soldați mergând alături. Robot mi-a spus că ei toți se îndreaptă spre debarcader, ca să se imbarce pe unul dintre vapoarele ce va lua cursul spre Crimeea. Părăsindu-l, i-am urat noroc și izbândă. De departe, am urmărit cum soldații s-au urcat pe vapor. În curând a trebuit să fug la adăpost, căci sirenele anunțau iarăși apropierea avioanelor germane. După un bombardament strașnic, am ieșit din adăpost ca să aud o veste groaznică: vaporul ce ieșise acum o oră și ceva din port fusese lovit de o bombă inamică și s-a*

scufundat imediat cu cei 3000 de soldați pe care îi avea la bord. Robot fusese printre ei.” (Gheorghe Budeanu, *Portrete pe muchie de secol*. Chișinău, 2013).

O bibliografie a creației lui Al. Robot se impunea de mult timp, deoarece în ultimii ani au apărut câteva ediții care înglobau ciclurile versuri și mostre din publicistica lui. Dar o studiere atentă a creației lui sub aspect bibliografic n-a fost întreprinsă. Și totuși am avut recent ocazia să mă conving că acest subiect a fost temă de cercetate pentru Semion S. Cibotaru (1929-1984). Fiul lui, analistul politic Viorel Cibotaru mi-a pus la dispoziție fragmente din arhiva savantului care este mai cunoscut ca unul dintre criticii literari preocupat mai mult de studierea fenomenului realizmului socialist. Am avut plăcuta surpriză să mă conving că în realitate acest savant a fost preocupat sincer de studierea atentă a vieții literare interbelice și unul dintre autorii lui preferați a fost și Al. Robot, pentru care a întocmit un registru bibliografic care cuprinde articolele publicate în revistele și ziarele vremii până și după sosirea lui în Basarabia. Este o contribuție valoroasă la conturarea chipului veridic al creatorului Al. Robot. Autor care se maturizase cu mult timp înainte de sosirea sa la Chișinău, drept dovadă ne servește lista titlurilor publicațiilor pe care o reproducem aici:

AL. ROBOT CUVÂNTUL LIBER

1. *Cabotinajul* – 10 februarie, 1934.
2. *Interviul* – 3 martie, 1934.
3. *Dintr-un carnet anonim* – 10 martie, 1934.
4. *Monolog despre dialog* – 31 martie, 1934.
5. *Nijinski* – 22 decembrie, 1934.
6. *Elevul de liceu în mărime naturală* – 9 februarie, 1935.
7. *Umorul și justiția* – 16 martie, 1935.
8. *Dunikovski, omul care fabrică aur* – 13 aprilie, 1935.
9. *Cântecul străzii* – 13 aprilie, 1935.
10. *Doamna cu camelii la licitație* – 20 aprilie, 1935.
11. *Regii copii* – 20 aprilie, 1935.
12. *Fete în uniformă* – 20 aprilie, 1935.
13. *Paște la Rusciuc* – 27 aprilie, 1935.
14. *La Constanța, între petrol, cereale,*

demoni și pasageri – 29 iunie, 1935.

15. *Femeia poetului* – 13 iulie, 1935.

16. *Dunărea maritimă și porturile ei* – 3 august, 1935.

17. *Cazinoul* – 10 august, 1935.

18. *Plaja de la Sulina sau cimitirul prepeșițelor* – 31 august, 1935.

19. *Manifestările hitleriste ale sașilor din Ardeal* – 28 septembrie, 1935.

20. *Imperativul tineretului* – 25 ianuarie, 1936.

REPORTER

21. *Baletul și câteva aniversări* – 24 ianuarie, 1935.

22. *Baletul cambodjian sau dansatoarele regelui Manivong* – 31 ianuarie, 1935.

23. *Contradicții asupra femeii* – 7 februarie, 1935.

24. *60 scriitori trimiși la origine* – 14 februarie, 1935.

25. *Romanele d-lui Roger Vercel* – 21 februarie, 1935.

26. *Literatura de vis și literatura de realitate* – 7 martie, 1935.

27. *Anestin* – 14 martie, 1935.

28. *Cruciada femeilor* – 21 martie, 1935.

29. *Horia Oprescu sau itinerarii literare* – 11 aprilie, 1935.

30. *Recitalul Floria Cansali și Clark Nichols la teatrul Regina Maria* – 25 aprilie, 1935.

31. *Eu nu mai râd* – 6 octombrie, 1935.

32. *Monștri de piatră și de bronz* – 13 octombrie, 1935.

33. *Veselă pușcărie...* – 20 octombrie, 1935.

34. *Vreau să mor pentru Negus!* – 27 octombrie, 1935.

35. *Un document: Alexandru Sahia „URSS azi”* – 7 noiembrie, 1935.

36. *Escroci, dictatori* – 25 decembrie, 1935.

ADAM

37. *În târguri evreiești* (versuri) – 15 martie, 1938.

38. *În cimitirul evreiesc* (versuri) – 1 aprilie, 1938.

39. *Gheto* (versuri) – 15 aprilie, 1938

40. *„Momentul” Barbu Nemțeanu* – 15 mai, 1939.

41. *Sara* (versuri) – 1 iulie, 1939.

MERIDIAN

42. *Reportajul, metodele și creatorii – caietul cinci*, 1934.

43. *Periferie – caietul șapte* 1935.

GAZETA BASARABIEI

44. *Femeia identificată după virtute* – 26 decembrie, 1935.

45. *Cum a fost primit 1936 la Chișinău* – 5 ianuarie, 1936.

46. *Dramă dintr-un picior călcat* – 11 mai, 1936.

47. *Caleidoscop judiciar* – 17 iulie, 1936.

48. *Cu „Basarabia” spre Chișinău* – 17 noiembrie, 1936.

49. *Un apărător al familiei* – 4 ianuarie, 1937.

50. *„Napoleon era fată” la teatrul municipal* – 4 ianuarie, 1937.

51. *Omul care scrie petiții* – 7 ianuarie, 1937.

52. *Problema generațiilor* – 11 ianuarie, 1937.

53. *Reabilitarea astronomilor* – 14 ianuarie, 1937.

54. *Epidemia sinuciderilor* – 18 ianuarie, 1937.

55. *Avuțiile subsolului românesc nr.* – 12 februarie, 1937.

56. *Bombardare din greșeală...* – 4 aprilie, 1937.

57. *Film judiciar* – 9 aprilie, 1937.

58. *Printre aprozi și dosare* – 16 aprilie, 1937.

59. *Comratul, o vale a plângerii* – 19 aprilie, 1937.

60. *Cimitirul recoltelor de la Comrat* – 21 aprilie, 1937.

61. *Ce ne învață incendiul de la Comrat* – 22 aprilie, 1937.

62. *După vizita dlui Bec* – 29 aprilie, 1937.

63. *Săptămâna replicii internaționale* – 22 mai, 1937.

64. *Presa românească de la 1877* – 24 mai, 1937.

65. *În dosul turnurilor și zidurilor cenușii ale închisorii centrale* – 27 mai, 1937.

66. *Nunta din pușcărie* – 30 mai, 1937.

67. *Balta cernită* – 11 iunie, 1937.

68. *Insula Carolina* – 18 iunie, 1937.

69. *Morțile pasionate* – 31 iulie, 1937.

70. *Morții de la Zloți – Cărbuna* – 5 au-

gust, 1937.

71. *Rânduri despre sinuciderea unei cenușărese* – 7 august, 1937.

72. *Sinuciderea unei eroine* – 21 august, 1937.

73. *Zi pentru Hasdeu* – 27 august, 1937.

74. *Miracolul Crăciunului* – 23 decembrie, 1937.

LITERE

75. *Moarte în basm* – 15 aprilie, 1934.

FRONT LITERAR

76. *Brașov (versuri)* – ianuarie-februarie, 1937.

77. *Balcic (versuri)* – ianuarie-februarie, 1937.

RAMPA

78. *Literatura pe calea Victoriei* – 22 octombrie, 1932.

79. *Toamnă, ieri și astăzi* – 26 octombrie, 1932.

80. *Piața teatrului în intimitate* – 29 octombrie, 1932.

81. *La un examen de artiști* – 9 noiembrie, 1932.

82. *Liviu Rebreanu: „Ițic Strul, dezertor”* – 2 decembrie, 1932.

83. *M. Sadoveanu: „Uvar”* – 8 decembrie, 1932.

84. *Ion Minulescu* – 10 decembrie, 1932.

85. *Mihail Corbul* – 12 decembrie, 1932.

86. *I.L. Caragiale* – 19 decembrie 1932.

87. *Ion Pilat: „Caietul verde”* – 24 decembrie, 1932.

88. *Față în față cu eroul meu* – 25 decembrie, 1932.

89. *Anul literar* – 2 ianuarie, 1933.

90. *Sharl Bodler* – 4 ianuarie, 1933.

91. *Liviu Rebreanu: „Răscoala”* – 14 ianuarie, 1933.

92. *Boccaccio: „Decameronul”* – 19 ianuarie, 1933.

93. *Cronica bucureșteană (versuri)* – 25 ianuarie, 1933.

94. *Constantin Chirișescu „Flori din grădina copilăriei”* – 3 februarie, 1933.

95. *Despre tălmăciri și răstălmăciri* – 6 februarie, 1933.

96. *Mihail Sadoveanu: „Dumbrava mi-*

- nunată” – 8 februarie, 1933.
97. „*Patul lui Procust*” și scrisorile elogi în discuție – 13 februarie, 1933.
98. *Între nuvelă și roman* – 17 februarie, 1933.
99. *Camil Petrescu: „Patul lui Procust”* – 20 februarie, 1933.
100. *Goethe în românește* – 24 februarie, 1933.
101. *Cheia „Patului lui Procust”* – 27 februarie, 1933.
102. *Despre plagiat* – 11 martie, 1933.
103. *Abundență literară* – 13 martie, 1933.
104. *Cenaclu la dl Lovinescu* – 22 martie, 1933.
105. *Pompiliu Constantinescu* – 23 martie, 1933.
106. *Lucian Blaga: „La cumpăna apelor”* – 5 aprilie, 1933.
107. *Un roman al periferiei: George Mihail Zamfirescu „Maidanul cu dragoste”* – 10 aprilie, 1933.
108. *Amănunte mari și mici* – 23 aprilie, 1933.
109. *Erich Maria Remarque* – 24 aprilie, 1933.
110. *Panait Istrati în intimitate* – 24 aprilie, 1933.
111. *N.D. Coga în intimitate* – 5 mai, 1933.
112. *Mihail Sebastian: „Femei”* – 8 mai, 1933.
113. *Camil Petrescu: „Rapid-Constantinopol-Bioram”* – 11 mai, 1933.
114. *Jean Bart* – 15 mai, 1933.
115. *Tăcerea în literatură* – 18 mai 1933.
116. *Ziua cărții* – 21 mai, 1933.
117. *Cu Floria Cansali despre ea și despre alții* – 22 mai, 1933.
118. *Vara când năpădesc căldurile* – 29 mai, 1933.
119. *Dante: „Purgatoriul”* – 4 iunie, 1933.
120. *Reviste* – 11 iunie, 1933.
121. *Diverse obsesii de vară* – 15 iunie, 1933.
122. *Actorii fac plajă în piața teatrului* – 17 iunie, 1933.
123. *Un struț lipsit de aptitudini artistice* – 18 iunie, 1933.
124. *Cinematograf la periferie* – 19 iunie, 1933.
125. *Cacofoniile* – 21 iunie, 1933.
126. *La fotograf* – 22 iunie, 1933.
127. *Ediție specială* – 23 iunie, 1933.
128. *Futurism în pălărie* – 24 iunie, 1933.
129. *Vreau să fac teatru* – 25 iunie, 1933.
130. *Revista sărută* – 26 iunie, 1933.
131. *Teatru la Călărași* – 28 iunie 1933.
132. *Reclama, sufletul comerțului* – 29 iunie, 1933.
133. *Fanfara „Cărăbușului”* – 30 iunie, 1933.
134. *Cum se găsește un subiect* – 1 iulie, 1933.
135. *Cine este asasinul?* – 2 iulie, 1933.
136. *Popescu la telefon!* – 3 iulie, 1933.
137. *Cu Sigismund Zamski despre el și despre alții* – 3 iulie, 1933.
138. *Țară fără scandal* – 5 iulie, 1933.
139. *Fotografii măsluite* – 6 iulie, 1933.
140. *Între culise* – 7 iulie, 1933.
141. *Un erou fără identitate* – 8 iulie, 1933.
142. *Un adulter* – 9 iulie, 1933.
143. *Starea civilă a pietonului român* – 10 iulie, 1933.
144. *Calea Griviței* – 12 iulie, 1933.
145. *Scrisorile* – 13 iulie, 1933.
146. *Cuvinte pe care le pronunțăm* – 14 iulie, 1933.
147. *Actorul între două teatre* – 15 iulie, 1933.
148. *Aplauze* – 16 iulie, 1933.
149. *Insectele* – 17 iulie, 1933.
150. *Bucureștii noaptea* – 19 iulie, 1933.
151. *„Canal venețian”* – 21 iulie, 1933.
152. *„Cișmigiu-bar”* – 27 iulie, 1933.
153. *Sportul văzut din bibliotecă* – 28 iulie, 1933.
154. *Cetățeanul turmentat* – 29 iulie, 1933.
155. *Inovații meteorologice* – 30 iulie, 1933.
156. *Trenul* – 31 iulie, 1933.
157. *Portarii de minister* – 3 august, 1933.
158. *Repetiție în splendoare* – 4 august, 1933.
159. *Despre pudoare* – 5 august, 1933.
160. *Cei care se întorc* – 6 august, 1933.
161. *Lista de evenimente* – 7 august, 1933.

162. *Ce se dărâmă și ce se clădește?* – 10 august, 1933.
163. *Animație estivală* – 11 august, 1933.
164. *Două premiere* – 12 august, 1933.
165. *Ultimul act al dramei* – 13 august, 1933.
166. *Cronica estivală (versuri)* – 14 august, 1933.
167. *Perspective* – 17 august, 1933.
168. *Sinucideri* – 18 august, 1933.
169. *Oaspeți din București*.
170. *Se dărâmă și din greșeală* – 20 august, 1933.
171. *Viteza* – 21 august, 1933.
172. *Se dărâmă Elizee* – 23 august, 1933.
173. *Cum se face teatru* – 24 august, 1933.
174. *Cercul* – 25 august, 1933.
175. *O gară* – 26 august, 1933.
176. *Gangsteri pentru CFR* – 28 august, 1933.
177. *Atenție! Începem...* – 30 august, 1933.
178. *Cum se anunță noua sesiune literară* – 1 septembrie, 1933.
179. *Plimbări prin teatrele cartierului* – 13 septembrie, 1933.
180. *Examen de conservator* – 21 septembrie, 1933.
181. *Unde s-a întâlnit Gala Galaction cu doctorul Taifun și cu înțeleptul Origen* – 12 octombrie, 1933.
182. *Tudor Arghezi printre flori* – 23 octombrie, 1933.
183. „*Prietenii cărții*” – 27 octombrie, 1933.
184. *Ionel Teodoreanu lansează „Golia”* – 30 octombrie, 1933.
185. *Bucăți de toamnă (versuri)* – 6 noiembrie, 1933.
186. *Un teatru pe roată* – 8 noiembrie, 1933.
187. *Cu Liviu Rebreanu, romancierul* – 13 noiembrie, 1933.
188. *Toamna când mor poezii* – 15 noiembrie, 1933.
189. *În vizită la Ion Minulescu* – 20 noiembrie, 1933.
190. *Un succes al artei noastre la Roma* – 9 decembrie, 1933.
191. *Roman frivol* – 20 decembrie, 1933
192. *Caricaturi (poezii)* – 24 decembrie, 1933.
193. *Viața romanțată a unei melodii* – 25 decembrie, 1933.
194. *Femeia și literatura* – 30 decembrie, 1933.
195. *Omul care nu aderă la nimic* – 4 ianuarie, 1934.
196. *Despre femei* – 6 ianuarie, 1934.
197. *Demostene Botez: „În căutarea mea”* – 7 ianuarie, 1934.
198. *M. Sorbul: „O iubești?”* – 10 ianuarie, 1934.
199. „*Biblioteca școlară*” – 11 ianuarie, 1934.
200. *Panait Istrati: „Casa Thuringer”* – 12 ianuarie, 1934.
201. *Traduceri* – 13 ianuarie, 1934.
202. *Femeia pe gheață* – 13 ianuarie, 1934.
203. *Caricaturi pe zăpadă (versuri)* – 15 ianuarie, 1934.
204. *Viziuni* – 18 ianuarie, 1934.
205. *Femeia identificată după virtute* – 20 ianuarie, 1934.
206. *Considerații pe marginea zăpezii* – 24 ianuarie, 1934.
207. *Celebritatea* – 25 ianuarie, 1934.
208. *Boccaccio: „Decameronul”* – 25 ianuarie, 1934.
209. *Femeia la volan* – 27 ianuarie, 1934
210. *Treductibilitatea* – 28 ianuarie, 1934.
211. *În vizită la Maria Snejina* – 29 ianuarie, 1934.
212. *Loteria diavolului* – 1 februarie, 1934.
213. *Anna Pavlova* – 2 februarie, 1934.
214. *Femeia reporter* – 3 februarie, 1934.
215. *Sub cupola Academiei* – 4 februarie, 1934.
216. *Regretul* – 7 februarie, 1934.
217. *Reporterii, viața și mica publicitate* – 8 februarie, 1934.
218. *Scriitorii la circ* – 9 februarie, 1934.
219. *Lectură în stele* – 10 februarie, 1934.
220. *Spectacolul străzii și teatrul* – 11 februarie, 1934.
221. *Cuvinte istorice* – 12 februarie, 1934.
222. *Cuvinte încrucișate și experiența personală* – 14 februarie, 1934.

223. *Problema titlului* – 15 februarie, 1934.
224. *Constatări igienice* – 16 februarie, 1934.
225. *Eroi și escroci* – 17 februarie, 1934
226. *Cultul trecutului* – 18 februarie, 1934.
227. *Secolul tristeții* – 21 februarie, 1934.
228. *Teatrul de caricatură și șarje* – 22 februarie, 1934.
229. *Imoralitate arestată* – 24 februarie, 1934.
230. *Romanul autohton până la monologul interior* – 25 februarie, 1934.
231. *Peripeție, precocitate și iluzie* – 26 februarie, 1934.
232. *Detractorii* – 28 februarie, 1934.
233. *Semnele primăverii* – 1 martie, 1934.
234. *Minciuna* – 2 martie, 1934.
235. *Pentru o animație culturală* – 4 martie, 1934.
236. *Scriitori, văduve și pensii* – 5 martie, 1934.
237. *La pragul minunii* – 7 martie, 1934.
238. *Omul, animalele și literatura* – 8 martie, 1934.
239. *Ghidul jurnalistului* – 9 martie, 1934.
240. *Note și impresii din generația nouă* – 10 martie, 1934.
241. *Reportajul străzii* – 11 martie, 1934.
242. *Cărți proaste și cărți bune* – 12 martie, 1934.
243. *Gheto veac. XX* – 14 martie, 1934.
244. *Dispariția tragedienilor* – 15 martie, 1934.
245. *Între roman, frescă și reportaj* – 17 martie, 1934.
246. *Falimentul imaginației* – 19 martie, 1934.
247. *Reînvie melodrama* – 21 martie, 1934.
248. *Romanul maternității* – 24 martie, 1934.
249. *Discurs pentru conferențieri* – 25 martie, 1934.
250. *Aplauzele* – 26 martie, 1934.
251. *Monolog, dialog și conversație* – 29 martie, 1934.
252. *Fabulistul E. Steinberg* – 30 martie, 1934.
253. *Pentru un roman polițist* – 31 martie, 1934.
254. *Artă, viață și convenții* – 4 aprilie, 1934.
255. *Cartea de scandal* – 6 aprilie, 1934.
256. *Fragment despre umor* – 7 aprilie, 1934.
257. *Cronica pascală* – 8 aprilie, 1934.
258. *Aspectele actualității literare* – 8 aprilie, 1934.
259. *Lirica lui Ion Pilat* – 12 aprilie, 1934.
260. *Serghei Esenin* – 13 aprilie, 1934.
261. *Răfuielele dlui N.D. Kocea* – 15 aprilie, 1934.
262. *Nu vă acoperiți fața cu pălăria* – 16 aprilie, 1934.
263. *Reportaje, interviu și mistificare* – 18 aprilie, 1934.
264. *Salazar, dictatorul Portugaliei* – 19 aprilie, 1934.
265. *Romanul polițist* – 21 aprilie, 1934.
266. *Primăvara a eșuat în plină vară* – 22 aprilie, 1934.
267. *Ivan Hristov deschide o expoziție de peisaje în Bulgaria* – 26 aprilie, 1934.
268. *Geniul în viață și în artă* – 27 aprilie, 1934.
269. *Primăvara și aspectul femeii* – 28 aprilie, 1934.
270. *„Pescarii”* – 29 aprilie, 1934.
271. *Cronica dansului* – 7 mai, 1934.
272. *Matei Socor* – 11 mai, 1934.
273. *Ana de Noe* – 13 mai, 1934.
274. *Suprimarea hazardului* – 16 mai, 1934.
275. *Concluzii la „Săptămâna cărții”* – 21 mai, 1934.
276. *Iviri sub săbii* – 23 mai, 1934.
277. *O nouă editură* – 25 mai, 1934.
278. *Giorgio de Giacomo* – 26 mai, 1934.
279. *Întoarcerea poetului la uneltele sale* – 27 mai, 1934.
280. *O noapte la „Moși”* – 28 mai, 1934.
281. *Poezie și temperament poetic* – 3 iunie, 1934.
282. *La Lido* – 4 iunie, 1934.
283. *Duh de basm* – 7 iunie, 1934.
284. *Bilet la prieten* – 9 iunie, 1934.
285. *O scrisoare de dragoste, o profesoară și o sinucidere* – 13 iunie, 1934.
286. *Poezia gării* – 14 iunie, 1934.

287. *Nu citiți* – 15 iunie, 1934.
 288. *Considerații estivale* – 16 iunie, 1934.
 289. *Perpessicius* – 17 iunie, 1934.
 290. *Simulanții* – 18 iunie, 1934.
 291. *Pasiunea vitezei* – 21 iunie, 1934.
 292. *Viața lui Ștefan cel Mare* – 22 iunie, 1934.
 293. *Fapte diverse* – 23 iunie, 1934.
 294. *Artă și susceptibilitate* – 24 iunie, 1934.
 295. *Fine de an* – 27 iunie, 1934.
 296. *La poarta din urmă* – 28 iunie, 1934.
 297. *Surprinși de tren* – 29 iunie, 1934.
 298. *Improvizație asupra plagiatului* – 30 iunie, 1934.
 299. *Douăzeci de ani de la moartea lui Emil Gârleanu* – 2 iulie, 1934.
 300. *Femeile și umorul* – 7 iulie, 1934.
 301. *Drama evreiască* – 11 iulie, 1934.
 302. *Cărți pentru vacanță* – 15 iulie, 1934.
 303. *O carte despre Bernard Shaw* – 16 iulie, 1934.
 304. *Tristețe și neliniște* – 18 iulie, 1934.
 305. *Călătorie la Târgoviște* – 23 iulie, 1934.
 306. *Creatorul* – 25 iulie, 1934.
 307. *Viața simultană, nostalgie și spirit de aventură* – 26 iulie, 1934.
 308. *Lenea* – 29 iulie, 1934.
 309. *Indecența, obscenitate și imoralitate* – 1 august, 1934.
 310. *Sub cenușa fierbinte a verii* – 3 august, 1934.
 311. *Mircea Eliade și India* – 4 august, 1934.
 312. *Emancipare corporală* – 5 august, 1934.
 313. *Reprezentantul cântecelor populare* – 6 august, 1934.
 314. *Ștefan Petică* – 8 august, 1934.
 315. *Caractere* – 10 august, 1934.
 316. *Pe marginea unor „Scrisori din Germania”* – 12 august, 1934.
 317. *În vizită la Rene Ann* – 14 august, 1934.
 318. *La Snagov într-o duminică* – 13 august, 1934.
 319. *Trecutul, document compromițător* – 18 august, 1934.
 320. *Însemnări pe foi volante* – 20 august, 1934.
 321. *În vizită la Tudor Mușatescu* – 20 august, 1934.
 322. *Mihail Sebastian între polemici* – 26 august, 1934.
 323. *Însemnări pe foi volante* – 27 august, 1934.
 324. *Cronica coreografică* – 30 august, 1934.
 325. *Cât îi costă arta pe artiști* – 3 septembrie, 1934.
 326. *I. Sternberg* – 5 septembrie, 1934.
 327. *Cronica filmului* – 3 septembrie, 1934.
 328. *Cronica filmului* – 5 septembrie, 1934.
 329. *Despre stil și gramatică* – 8 septembrie, 1934.
 330. *Regele chibriturilor* – 10 septembrie, 1934.
 331. *Puncte de vedere* – 9 septembrie, 1934.
 332. *Un scriitor american: Valenti Williams* – 12 septembrie, 1934.
 333. *Așteptând la teatru să se deschidă porțile...* – 15 septembrie, 1934.
 334. *Ion Marin Sadoveanu despre călătoria sa în țara Nibelungilor* – 17 septembrie, 1934.
 335. *Femei și aur* – 19 septembrie, 1934.
 336. *Despre cărțile de școală din mai multe puncte de vedere* – 20 septembrie, 1934.
 337. *Elogiul vitezei* – 21 septembrie, 1934.
 338. *Literatura în căutarea vieții* – 22 septembrie, 1934.
 339. *Cronica filmului: „Zborul de noapte”* – 23 septembrie, 1934.
 340. *Nu distrugeți imaginația!* – 28 septembrie, 1934.
 341. *Dans* – 30 septembrie, 1934.
 342. *Cronica filmului: „Eskimo”* – 30 septembrie, 1934.
 343. *Pierre Benoit, scriitor de imaginație și aventură* – 1 octombrie, 1934.
 344. *În epoca lui Staviski* – 3 octombrie, 1934.
 345. *Jurnal politic de actualitate* – 4 octombrie, 1934.
 346. *Arme pentru pacifiști* – 5 oct, 1934.

347. *Încă un anonim debutează în literatură* – 6 octombrie, 1934.
348. *Cazul lui Barbă-Albastră* – 7 octombrie, 1934.
349. *Comentariu asupra actualității literare* – 8 octombrie, 1934.
350. *Oameni care au fost* – 10 octombrie, 1934.
351. *Acorduri și poezia toamnei* – 11 octombrie, 1934.
352. *Mendele Mocher Sforim* – 13 octombrie, 1934.
353. *Zidurile meșterului Manole, simbol al clădirilor fragile* – 14 octombrie, 1934.
354. *Opinia publică* – 17 octombrie, 1934.
355. *A fura o idee* – 18 octombrie, 1934.
356. *Apasionata* – 19 octombrie, 1934.
357. *Un reportaj, o vizită și două porți închise* – 20 octombrie, 1934.
358. *Momentul poetic și hai-kai-ul japonez* – 21 octombrie, 1934.
359. *Moartea lui Franc Nohain* – 24 octombrie, 1934.
360. *Jurnal de actualitate* – 25 octombrie, 1934.
361. *Romane captivante...* – 26 octombrie, 1934.
362. *Vagner în foaier și pe unde lungi* – 28 octombrie, 1934.
363. *Castele în Spania* – 29 octombrie, 1934.
364. *Șnițler și Tetoner* – 31 octombrie, 1934.
365. *Renașterea nuvelei* – 1 noiembrie, 1934.
366. *Panait Istrati între polemici și confidențe* – 3 noiembrie, 1934.
367. *Explorare duminicală a peninsulei balcanice* – 5 noiembrie, 1934.
368. *Despre nud* – 9 noiembrie, 1934.
369. *Upton Sinclair a căzut!* – 10 noiembrie, 1934.
370. *Ionel Teodoreanu, adolescența și noul său roman* – 11 noiembrie, 1934.
371. *Însemnări pe foi volante* – 12 noiembrie, 1934.
372. *De la Operă* – 11 noiembrie, 1934.
373. *Cronica coreografică* – 15 noiembrie, 1934.
374. *Muzic holl!* – 16 noiembrie, 1934.
375. *Don Quijote pentru copii* – 17 noiembrie, 1934.
376. *Panait Istrati și viața lui Adrian Zografi* – 19 noiembrie, 1934.
377. *Un roman din culise* – 21 noiembrie, 1934.
378. *Viața și opera lui Richard Wagner* – 24 noiembrie, 1934.
379. *București-Brașov cu automobilul* – 25 noiembrie, 1934.
380. *Păstrați curățenia pe calea Victoriei* – 26 noiembrie, 1934.
381. *Un nou roman de Cezar Petrescu* – 28 noiembrie, 1934.
382. *Vin turcii!* – 29 noiembrie, 1934.
383. *Antagonisme și farse* – 30 noiembrie, 1934.
384. *Un romancier spaniol: Jose Carajero* – 1 decembrie, 1934.
385. *Câteva volume de poezie* – 2 decembrie, 1934.
386. *Anișoara Odeanu a scris o carte despre studente* – 3 decembrie, 1934.
387. *O zi din viața unui mitropolit* – 5 decembrie, 1934.
388. *Panait Istrati a împlinit 50 de ani!* – 5 decembrie, 1934.
389. *Tragedia omului* – 6 decembrie, 1934.
390. *Un mare scriitor grec* – 9 decembrie, 1934.
391. *Romanul polițist nu moare* – 10 decembrie, 1934.
392. *Oameni excepționali* – 12 decembrie, 1934”.

Având la îndemână acest material e suficient să adăugăm la el partea creației realizate în Basarabia și putem obține o ediție completă „Al.Robot”, o ediție visată de înaintașii noștri care din condiții obiective, obstacole ideologice și de cenzură n-au reușit s-o întocmească.

Pe când timpurile de azi ne oferă această șansă și noi vom profita de ea.